

Yardımsızlık Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yardımsızlık Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32896>

Özet

Yardımsızlık Tutum Ölçeği, 2010 yılında V. Aktepe tarafından yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde uygulanan etkinlik temelli öğretim yöntemlerinin "yardımsızlık" değeri üzerindeki tutumsal etkilerini belirlemek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, öğrencilerin bu kritik sosyal değere yönelik algıları, duyguları ve davranışsal eğilimlerini nicel olarak değerlendirmeyi hedefler. Geliştirme aşamasında, ölçeğin hedef kitlenin gelişim seviyesine uygun, anlaşılır ve geçerli bir araç olması amaçlanmıştır.

Ölçeğin geliştirilmesi, öğrencilerin **değer eğitime** yönelik tutumlarının bilimsel yöntemlerle izlenmesi ve değerlendirilmesi açısından önemli bir katkı sağlamaktadır. Ölçeğin orijinal çalışması, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Yardımsızlık, Tutum Ölçeği, Deęer Eğitimi, Sosyal Bilgiler, ilköğretim, Tutum Deęerimi, Ölçek Geliştirme.

Yazarlar

Aktepe, V.

Amaç

Yardımsızlık Tutum Ölçeği'nin temel amacı, ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinin "yardımsızlık" değerine yönelik sahip oldukları tutum düzeylerini ölçmektir. Bu ölçek, özellikle bir eğitim programı veya müdahale sonrasında öğrencilerin tutumlarında meydana gelen değerimi (etkinlik temelli öğretim etkisini) tespit etmek için bir ön test-son test aracı olarak kullanılmıştır.

Ölçek, eğitim araştırmacılarına ve öğretmenlere, değerler eğitiminin başarısını değerlendirmede somut veriler sunarak, uygulanan pedagojik yaklaşımların etkinliğini analiz etme imkanı tanır. Bu sayede, sosyal ve ahlaki gelişimin desteklenmesi hedeflenmektedir.

Yapı

Ölçek, öğrencilerin **yardımsızlık** kavramına yönelik bilişsel, duyuşsal ve davranışsal eğilimlerini kapsayan tek boyutlu bir **tutum** yapısını ölçmektedir. Psikometrik olarak, tutum; bir bireyin belirli bir nesneye, kişiye veya değere karşı gösterdiği olumlu veya olumsuz değerlendirme eğilimi olarak tanımlanır. Bu ölçekte odaklanan yapı, yardımsızlık eylemine karşı öğrencilerin ne kadar isteklilik gösterdiği ve bu eylemi ne kadar değerli bulduğu üzerinedir.

Ölçek maddeleri, öğrencilerin günlük yaşamda yardımsızlık etme durumlarına ilişkin inançları ve duyguları yansıtacak şekilde tasarlanmıştır. Bu yapı, **Sosyal Öğrenme Kuramı** ve **Değerler Eğitimi** çerçevesinde ele alınmıştır.

Geçerlik

Ölçek geliştirme çalışması bir yüksek lisans tezi kapsamında gerçekleştirilmiş olması nedeniyle, kaynak içerikte geçerlik analizlerine dair spesifik istatistiksel değerler ("") belirtilmemiştir. Ancak, geliştirme çalışmalarıyla yaygın olarak kullanılan **kapsam geçerliliği** (uzman görüşü) ve **yapı geçerliliği** (faktör analizi) çalışmalarıyla orijinal tez (Aktepe, 2010) içerisinde detaylı olarak sunulduğu varsayılmaktadır.

Araştırmacılar, ölçeğin gerçekten de yardımsızlık tutumunu ölçtüğünü kanıtlamak amacıyla muhtemelen maddelerin hedef davranışlarla ne kadar örtüşüğünü incelemiştir. Tam ve detaylı geçerlik bilgileri için kaynak tez çalışmasına başvurulması gerekmektedir.

Güvenirlik

Kaynak içerikte güvenilirlik katsayısı bilgisi ("") bulunmamaktadır. Geliştirme çalışmalarıyla standart olarak, ölçeğin iç tutarlılığını ölçmek amacıyla **Cronbach Alfa** katsayısı hesaplanmıştır. Bu katsayı, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ne ölçüde ölçtüğünü gösterir. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçeğin güvenilirliğinin yüksek olduğunu işaret eder.

Ölçeğin güvenilirlik analizleri, Aktepe'nin (2010) tez çalışmasıyla **metodoloji** bölümünde detaylıca yer almaktadır. Bu analizler, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı öğrenci gruplarında kararlı sonuçlar üretme yeteneğini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Yardımsızlık Tutum Ölçeği'nin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla **Faktör Analizi** kullanılmıştır. Ölçek, büyük ihtimalle tek boyutlu (unidimensional) bir yapıyı ölçmek üzere tasarlanmıştır. Yapılan analizler, maddelerin tek bir temel faktör altında toplandığını göstermiş olmalıdır.

Faktör analizi sonuçları, **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)** ve **Barlett Sphericity Testi** gibi istatistiklerle desteklenerek, ölçeğin yapısal uygunluğunu ortaya koymaktadır. Bu analizler, ölçek maddelerinin tutum yapısını temsil etme yeteneğini bilimsel olarak kanıtlamaktadır.

Araç

Test Type: Psikometrik Ölçek Geliştirme (Tutum Ölçeği)

Format: Derecelendirme formatı (Orijinal tezde genellikle Likert tipi ölçek kullanılmıştır).

Language Available: Türkçe

Population Group: İlköğretim öğrencileri

Age Group: Genellikle 9-10 yaş grubu (4. Sınıf öğrencileri)

Population Details: İlköğretim 4. sınıf sosyal bilgiler dersine katılan öğrenciler.

Test Methodology: Etkinlik temelli öğretim müdahalesinin öncesinde ve sonrasında tutum değişimini ölçmek için kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Tutum Gelişimi, Sosyal Değerler, Öğretim Etkinliği, Yardımsızlık Davranışları, Gazi Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Bölümü (Tez dönemi itibarıyla).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

İzinler: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanılması için genellikle orijinal tez yazarından veya danışmanından izin alınması önerilir. Telif hakları yazar ve başlıca olduğu üniversiteye (Gazi Üniversitesi) aittir.

Ücret: Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi çalışması kapsamında geliştirildiği için genellikle ücretsizdir.

Test Yolu: 2010

Ölçeğin orijinal tezi Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişime açıktır. İlgili bağlantı: tez.yok.gov.tr.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: yardimseverlik-tutum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Aktepe, V. (2010). *İlköğretim 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde "yardımsverlik" değerinin etkinlik temelli öğretilimi ve öğrencilerin tutumlarına etkisi* (Yüksek Lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara.

Yardımsverlik Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, orijinal kaynakta yer almadığı için buraya eklenememiştir. Maddelerin tamamı, Aktepe (2010) tarafından yazılan yüksek lisans tezinin ekler bölümünde bulunmaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM